

Vaatimusdokumentti

Kohahdus

Helsinki 14.11.2006

Ohjelmistotuotantoprojekti

HELSINGIN YLIOPISTO

Tietojenkäsittelytieteen laitos

Kurssi

581260 Ohjelmistotuotantoprojekti (6 ov)

Projektiryhmä

Taro Morimoto, Projektipäällikkö
Tuomas Palmanto, Vaatimusmäärittelyvastaava
Mikko Kinnunen, Suunnitteluvastaava
Markus Kivilä, Koodivastaava
Jari Inkinen, Testausvastaava
Paula Kuosmanen, Dokumenttivastaava

Asiakas

Teemu Kerola

Johtoryhmä

Sanna Keskkioja

Kotisivu

<http://www.cs.helsinki.fi/group/kohahdus>

Versiohistoria

Versio	Päiväys	Tehdyt muutokset
0.1	15.9.2006	Ensimmäinen versio
0.2	19.9.2006	Lisätty käyttötapauskaavio ja sivusiirtymäkaavio
0.3	20.9.2006	Korjattu asiakkaalta saatujen lisätietojen perusteella
0.4	23.9.2006	Katselmusversio
0.5	25.9.2006	Asiakkaalle kommentoitavaksi toimitettava versio
0.6	29.9.2006	Ensimmäisen iteraation osalta jäädytetty versio
0.7	5.11.2006	Lisätty toisen iteraation vaatimuksia
1.0	14.11.2006	Lopullinen ja jäädytetty versio

Sisältö

1	Johdanto ja yleiskatsaus	1
1.1	Toteutuksen jako kahteen iteraatioon	1
2	Käytettäviä termejä	2
3	Käyttäjryhmät ja järjestelmäarkkitehtuuri	2
3.1	Käyttäjryhmät	2
3.2	Sidokset vanhoihin projekteihin	2
3.3	Järjestelmäarkkitehtuuri	3
4	Käyttjävaatimukset	3
4.1	Toiminnalliset käyttjävaatimukset	4
4.2	Opettajan käyttjävaatimukset	5
4.3	Opiskelijan käyttjävaatimukset	6
4.4	Ei-toiminnalliset käyttjävaatimukset	6
4.5	Palautteet	7
5	Käyttötapaukset	8
5.1	Opettajan käyttötapaukset	8
5.2	Opiskelijan käyttötapaukset	9
6	Järjestelmävaatimukset	11
6.1	Toiminnalliset vaatimukset	11
6.1.1	Kirjautuminen ja tunnuksen luominen	11
6.1.2	Tehtävätyypit	12
6.1.3	Uuden tehtävän luonti	13
6.1.4	Tehtävän määrittely	13
6.1.5	Raportit	14
6.1.6	Tehtävään vastaaminen	15
6.2	Kriteerien järjestelmävaatimukset	15
6.2.1	Hyväksymiskriteerit	16
6.2.2	Laadulliset kriteerit	17
6.2.3	Kriteerien käyttäminen	18

6.2.4	Muita järjestelmävaatimuksia	19
6.3	Titokoneen mahdollinen muokkaus	20
6.4	Ei-toiminnalliset järjestelmävaatimukset	20
6.5	Toimintaympäristövaatimukset	21
6.6	Käyttäytyminen virhetilanteissa	22

Sisältö

1 Johdanto ja yleiskatsaus

Kohahdus on järjestelmä automaattisesti tarkastettavien TTK-91-konekielen harjoitustehtävien luomiseen ja ratkaisemiseen. Järjestelmä on tarkoitettu käytettäväksi opetuksen tukena, opetettaessa Tietokoneen toiminta -kurssia. Tietojenkäsittelytieteen opettajat voivat tehdä järjestelmään uusia tehtäviä ja määrittellä kuinka ne tarkastetaan automaattisesti. Tietokoneen toiminta -kurssin opiskelijat ja kurssin tehtävistä kiinnostuneet itseopiskelijat voivat ratkaista tehtäviä ja saada palautetta niiden onnistumisesta.

Painopiste projektissa on opettajan ja opiskelijan käyttöliittymillä. Käyttöliittymistä tehdään mahdollisimman selkeät ja helppokäyttöiset. Opettajan käyttöliittymän avulla määritellään tehtävät parametreineen ja kuinka opiskelijan ratkaisun oikeellisuus tarkistetaan, sekä nähdään statistiikkatietoja opiskelijoiden suorituksista. Opiskelijan käyttöliittymän avulla opiskelija valitsee tehtäviä, syöttää niiden ratkaisut ja saa palautetta vastauksensa oikeellisuudesta.

Projekti käyttää valmiina olevaa Tietokone-simulaattoria harjoitustehtävien ratkaisemiseen. Projekti rakennetaan osittain eAssari-kehikseen, joka sopii geneeriseen automaattisesti tarkistettavien tehtävien määrittelyyn ja toteutukseen. EAssari on kuitenkin niin keskeneräinen, että sitä ei voida käyttää tehtävänannon määrittelemässä laajuudessa, vaan pitäydytään lähinnä eAssarin tietokannan käyttämisessä.

Järjestelmä toteutetaan Java-kielellä ja järjestelmän käyttö vaatii, että selain tukee JavaScript-kieltä ja CSS-tyylitiedostoja. Järjestelmä toimii uusimmilla Firefox ja Internet Explorer-selaimilla.

Tässä dokumentissa esitellään käytettävät termit luvussa 2, sidosryhmät ja järjestelmä-arkkitehtuuri luvussa 3, käyttäjävaatimukset luvussa 4, käyttötapaukset luvussa 5 ja järjestelmävaatimukset luvussa 6.

1.1 Toteutuksen jako kahteen iteraatioon

Käytämme projektissa iteratiivista prosessimallia, jossa on kaksi iteraatiota eli toistoa.

Ensimmäisessä iteraatiossa toteutamme järjestelmän käyttöliittymän ja eAssaritietokantatoiminnallisuuden. Eli toteutamme käyttötapaukset Kt1, Kt2, Kt3, Kt5, Kt6, Kt8, Kt9, Kt10, Kt11 ja Kt13

Toisessa iteraatiossa toteutamme tehtävien suorittamisen ja tarkastamisen sekä jäljelle jääneet käyttöliittymätoiminnallisuudet, eli käyttötapaukset Kt4, Kt7, Kt12, Kt13 ja Kt14.

Mikäli kaikkia käyttötapauksia ei ehditä ensimmäisessä iteraatiossa toteuttaa, ne siirretään toiseen iteraatioon. Vastaavasti jos aikaa jää yli, mietitään jo alustavasti toiselle iteraatiolle suunniteltuja käyttötapauksia.

2 Käytettäviä termejä

TTK91=Auvo Häkkisen kehittämä ohjelmointikieli, joka läheisesti muistuttaa symbolista konekieltä.

KOKSI=Auvo Häkkisen kirjoittama konekielisimulaattori, joka toteuttaa TTK-91-kielen.

Järjestelmä=Projektimme tuotos, Kohahdus

Ohjelma=Opiskelijan kirjoittama TTK91-ohjelma, eli vastaus johonkin tehtävään

eAssari=Tietokantapohjainen ympäristö ohjelmallisesti tarkastettavien harjoitus- ja koe-tehtävien suorittamiseen

Titokone=Koski-nimisen Ohjelmistotuotantoprojektiryhmän vuonna 2004 rakentama järjestelmä konekielisten ohjelmien kääntämiseen ja suorittamiseen.

Koski=Vuoden 2004 Ohjelmistotuotantoprojekti joka rakensi konekielen simulaattorin ja debug-ympäristön, eli Titokoneen

Koskelo=Vuoden 2004 Ohjelmistotuotantoprojekti, joka integroi Titokoneen ja eAssari-kehityksen yhteen. Ratkaisusta ei tullut kuitenkaan käyttökelpoista, eikä sitä ole otettu käyttöön.

Kriteeri=Sääntö jonka mukaan tehtävän oikeellisuus tarkistetaan. Kriteereitä voi olla monta yhdelle tehtävälle.

Aihepiiri=Tehtävälle täytyy määritellä aihepiiri, johon tehtävä kuuluu.

3 Käyttäjärühmät ja järjestelmäarkkitehtuuri

3.1 Käyttäjärühmät

Konekielisen ohjelmoinnin harjoitteluympäristöä tulevat käyttämään Tietojenkäsittelytieteen laitoksen opettajat ja opiskelijat. Käyttäjärühmiä on näin ollen kaksi. Opettaja voi luoda uusia tehtäviä sekä muokata ja poistaa vanhoja. Lisäksi hän saa nähtäväkseen statistiikkatietoja opiskelijoiden suorituksista. Opiskelija saa nähtäväkseen kaikki tehtävät tai halutessaan vain tietyt valintakriteerit täyttävät tehtävät. Opiskelija voi ratkaista tehtäviä ja saa palautetta yrityksistään.

3.2 Sidokset vanhoihin projekteihin

Projektissa tullaan käyttämään Koski-ryhmän Titokonetta tehtävien kääntämiseen, sekä eAssari-kehityksen tietokantaa. Koskelon dokumentaatioon tutustutaan, ja voidaan ottaa oppia esimerkiksi tehtävän oikeellisuuden kriteereistä. Lisäksi Koskelon koodia saatetaan käyttää soveltuvilta osin.

4.1 Toiminnalliset käyttäjävaatimukset

K1. Opettajan käyttöliittymän kieli

Prioriteetti : 1

Kuvaus Opettajan käyttöliittymä toteutetaan englannin kielellä.

K2. Opettajan käyttöliittymän kieli

Prioriteetti : 3

Kuvaus : Opettajan käyttöliittymä toteutetaan myös suomen kielellä.

K3. Opiskelijan käyttöliittymän kieli

Prioriteetti : 1

Kuvaus Opiskelijan käyttöliittymä on oltava englanniksi ja suomeksi.

K4. Ohjelmointitehtävä

Prioriteetti : 1

Kuvaus Järjestelmä mahdollistaa ohjelmointitehtävän, jossa opiskelijaa pyydetään kirjoittamaan TTK-91-kielinen ohjelma, joka ratkaisee annetun tehtävän.

K5. Täydennystehtävä

Prioriteetti : 1

Nimi : Täydennystehtävä

Kuvaus Järjestelmä mahdollistaa täydennystehtävän, jossa opiskelijalle näkyy valmiiksi osa ratkaisua josta puuttuu yksi kohta. Opiskelija täydentää puuttuvan kohdan.

K6. Dynaaminen tehtävä

Prioriteetti : 4

Kuvaus Kolmatta mahdollista tehtävätyyppiä, dynaamista tehtävää ei toteuteta. Dynaaminen tehtävä on sellainen, joka generoidaan samalla kun opiskelija avaa tehtävän. Näin tehtävässä voi olla joka käynnistyskerralla erilaiset arvot annetuissa rajoissa. Tällaisen tehtäväntyyppin mahdollinen myöhempi lisääminen, esimerkiksi uuden Ohjelmistotuotantoryhmän toimesta, huomioidaan kuitenkin mahdollisuuksien mukaan, tehden tämä lisääminen mahdollisimman helpoksi.

K7. Testisyötteen

Prioriteetti : 1

Kuvaus Vastauksien oikeellisuuden tarkastuksessa käytetään sekä näkyviä että salaisia syötteitä. Syötteen ovat aina kokonaislukuja. Salaisten syötteiden käytön tarkoituksena on estää mahdollisten oikopolkujen käyttäminen, esimerkiksi yritys tulostaa pelkkä vastaus ilman pyydettyä ohjelmarakennetta.

4.2 Opettajan käyttäjävaatimukset

K8. Opettajan kirjautuminen

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettaja voi kirjautua järjestelmään

K9. Tehtävälistaus

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettaja saa nähtäväkseen kaikki järjestelmässä olevat tehtävät, ja voi lajitella ne aihepiirin mukaan. Haun jälkeen Kohahdus antaa taulukon kyseisistä tehtävistä ja opiskelijoiden suorituksista.

K10. Raporttien tulostaminen

Prioriteetti : 2

Kuvaus : Opettaja voi pyytää järjestelmältä raporttia opiskelijoiden suorituksista. Opettaja voi myös hakea opiskelijanumeron tai henkilötunnuksen perusteella yhden opiskelijan suorittamat tehtävät.

K11. Uuden tehtävän lisääminen

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettaja voi lisätä uuden tehtävän. Pakollisia tietoja uudelle tehtävälle ovat nimi, kieli ja aihepiiri.

K12. Tehtävän muokkaaminen

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettaja voi muokata tehtävää, ja tämä tehtävä voi olla myös toisen opettajan luoma. Muokkaamisesta tallennetaan muokkaaja ja muokkaus aika.

K13. Tehtävän poistaminen

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettaja voi poistaa tehtävän.

K14. Tehtävän muokkaaminen uutena

Prioriteetti : 2

Kuvaus : Opettaja voi muokata uutena vanhaa tehtävää, eli ottaa pohjaksi vanhan tehtävän, tehdä siihen muutoksia, ja sitten tallentaa toisen nimisenä.

4.3 Opiskelijan käyttäjävaatimukset

K15. Rekisteröityminen

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opiskelija voi rekisteröityä järjestelmän käyttäjäksi.

K16. Kirjautuminen

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opiskelija voi kirjautua järjestelmään

K17. Tehtävien selailu

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opiskelija voi selaila järjestelmässä olevia tehtäviä, joko kaikkia tai lajiteltuna tehtävän aihepiirin tai sen mukaan onko tehtävä hyväksytysti ratkaistu.

K18. Suoritustiedot opiskelijalle

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opiskelija saa nähtäväkseen omat suoritustietonsa, joissa kerrotaan mitä tehtäviä opiskelija on suorittanut ja mitkä ovat kesken.

K19. Tehtävään vastaaminen

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opiskelija voi vastata valitsemaansa tehtävään ja saada palautetta vastauksestaan.

K20. Omien tietojen muuttaminen

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opiskelija voi muokata omia tietojaan.

4.4 Ei-toiminnalliset käyttäjävaatimukset

K21. Tehtävien kieli

Prioriteetti : 1

Kuvaus Tehtävät voivat olla joko suomeksi tai englanniksi

K22. Opettajan käyttöliittymän tulee olla selkeä ja helppokäyttöinen

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Käyttöliittymän on oltava ehdottoman selkeä, ja hyvä käytettävyydeltään. Projektissa on käyttöliittymä priorisoitu tärkeimmäksi yksittäiseksi ominaisuudeksi. Käyttöliittymän tulee olla niin havainnollinen ja itsestäänselvä että sen käyttö onnistuu opettajalta vähäisellä käyttöohjeisiin tutustumisella.

K23. Opiskelijan käyttöliittymän tulee olla selkeä ja itsensä selittävä

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opiskelijan käyttöliittymän tulee olla havainnollinen.

K24. Palautteet käyttäjälle

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Oletuspalautteiden on oltava tarkkoja ja yksityiskohtaisia. Opettaja voi muokata palautteita tehtäväkohtaisesti.

K25. Ei turhia siirtymiä sivujen välillä.

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Sivusiirtymien määrä pidetään minimissä. Eli käytetään mahdollisimman vähän next-tyyppisiä painikkeita lomakkeissa.

K26. Opettajan käyttöohje

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettajalle luodaan käyttöohje, joka kuvaa kuinka järjestelmää käytetään.

K27. Opiskelijan käyttöohje

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opiskelijalle ei luoda erillistä käyttöohjetta, mutta luodaan lyhyt WWW-sivu, jossa kerrotaan kuinka järjestelmää käytetään. Tälle sivulle luodaan linkki järjestelmään.

4.5 Palautteet

Palaute on keskeisessä osassa toteutettavassa ohjelmistossa ja järjestelmän tuleekin pystyä antamaan monipuolista palautetta opiskelijalle.

P1. Ohjelma kääntyy Titokoneessa, kaikki tehtävälle määritellyt kriteerit täyttyvät, ja ohjelma toimii oikein sekä normaalilla että salaisella syötteellä

Palaute : Annetaan opiskelijalle palaute jossa kerrotaan tehtävän onnistuneen

P2. Opiskelijan tekemän ohjelman kääntäminen ei onnistu

Palaute : Annetaan opiskelijalle palaute jossa kerrotaan että tehtävä ei onnistunut sekä missä kohtaa virhe tapahtui. Virhe-ilmoituksista annetaan ensimmäinen.

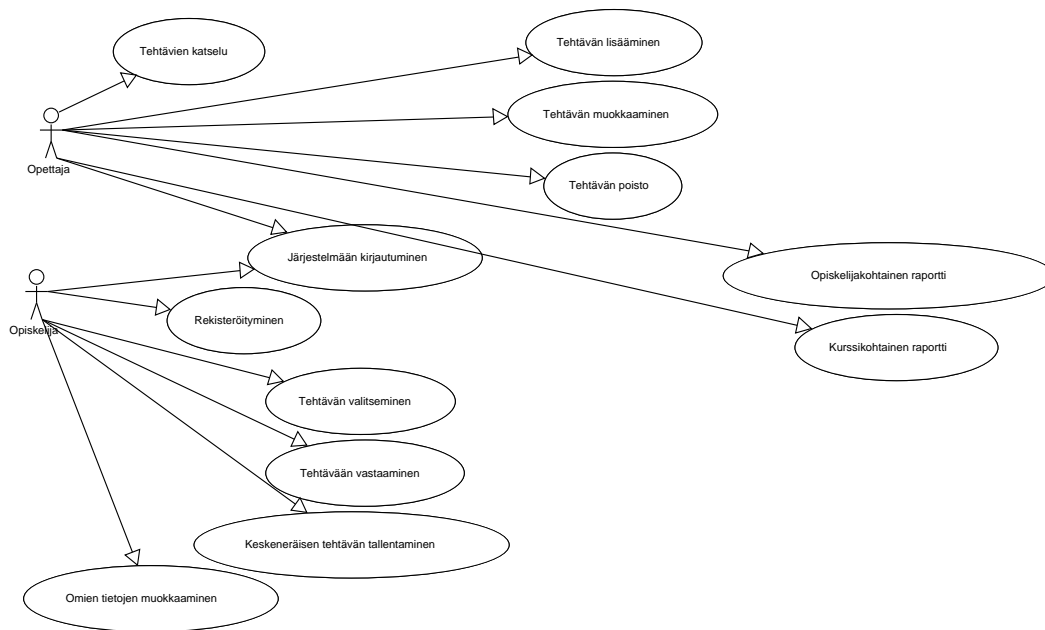
P3. Tehtävä ei toimi normaalilla syötteellä

Palaute : Ohjelma ei toiminut kun käytettiin tavallista syötettä. Lisäksi kerrotaan mahdollisimman tarkasti missä kohdassa virhe tapahtui.

P4. Tehtävä ei toimi salaisella syötteellä

Palaute : Ohjelma ei toiminut kun käytettiin salaista syötettä. Lisäksi kerrotaan mahdollisimman tarkasti missä kohdassa virhe tapahtui. Salaista syötettä ei näytetä opiskelijalle.

5 Käyttötapaukset

Kuva 2: Käyttötapauskaavio

5.1 Opettajan käyttötapaukset

Kt1. Järjestelmään kirjautuminen

Opettaja kirjautuu järjestelmään omalla tunnuksella ja salasanallaan (Kuva 3).

Kt2. Tehtävien selaaminen

Opettaja selaa järjestelmässä olevia tehtäviä. Tehtäviä voi lajitella ehtojen mukaan.

Kt3. Tehtävän lisäys

Opettaja lisää tehtävän järjestelmään määrittelemällä sille nimen, kielen, aihepiirin, tehtävänannon, näkyvät ja salaiset syötteet sekä erilaisia oikeellisuus- ja laatu-kriteerejä.

Kt4. Tehtävän muokkaaminen

Opettaja muokkaa mitä tahansa tehtävää, myös jonkin toisen opettajan määrittelemää. Tehtävän kaikki ominaisuudet ovat muokattavissa.

Kt5. Tehtävän tulostaminen

Opettaja pyytää luonti-/muokkausnäkyvässä tehtävää helposti tulostettavassa muodossa

Kt6. Tehtävän poisto

Opettaja poistaa minkä tahansa tehtävän, myös jonkin toisen opettajan määrittelemän tehtävän.

Kt7. Raporttien katselu

Opettaja pyytää raportin opiskelijoiden suorituksista. Raportti on helposti tulostettavassa muodossa. Raportteja on kahdenlaisia: opiskelijakohtaisia ja kurssikohtaisia.

Kt8. Uloskirjautuminen

Kun opettaja ei enää käytä järjestelmää, hän kirjautuu ulos.

5.2 Opiskelijan käyttötapaukset

Kt9. Rekisteröityminen

Opiskelijan pitää rekisteröityä ennen ensimmäistä käyttökertaa.

Kt10. Kirjautuminen

Rekisteröityään opiskelija kirjautuu järjestelmään (Kuva 3).

Kt11. Tehtävien katselu

Käyttäkseen järjestelmää opiskelijan on kirjauduttava sisään järjestelmään. Kirjaututtuaan opiskelija saa nähtäväkseen järjestelmässä olevat tehtävät, tai hänen valitseman ominaisuudet täyttävät tehtävät. Tehtävistä on jokaista tehtävää kohden tieto onko tehtävä a) tekemättä, b) tehty mutta hylätty, vai c) tehty ja hyväksytty.

Kt12. Tehtävien ratkaiseminen

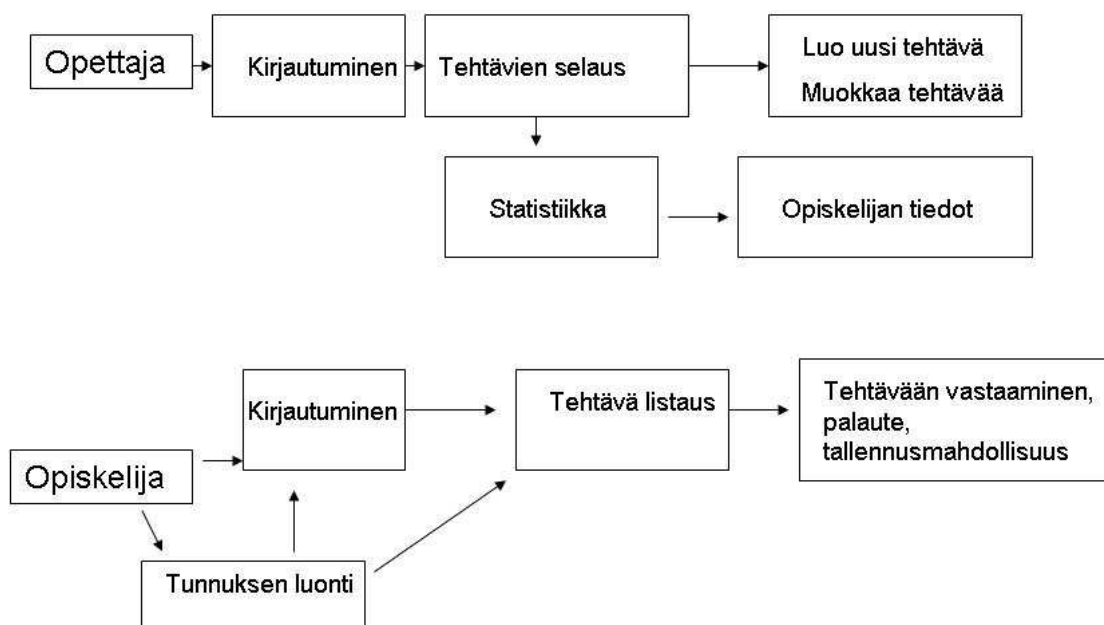
Valittuaan em. tehtävälisauksesta haluamansa tehtävän opiskelija yrittää ratkaista sen syöttämällä kentiin pyydetyn konekielisen ohjelman (ohjelmointitehtävä) tai sen osan (täydennystehtävä) sekä ohjelmalle annettavat syötteet ja lähettämällä sen järjestelmän tarkistettavaksi. Järjestelmä pisteyttää tehtävän ja antaa palautetta tehtävää luodessa/muokatessa annettujen kriteerien mukaan sekä mahdollisesti Titokone-simulaattorin ohjelman suorituksesta antamien tietojen mukaan. Opiskelija voi aina halutessaan palata tehtävälisaukseen ja yrittää jotakin toista tehtävää.

Kt13. Uloskirjautuminen

Kun opiskelija ei enää käytä järjestelmää, hän kirjautuu ulos.

Kt14. Omien tietojen katselu ja muokkaus

Opiskelija katselee tai muokkaa omia tietojaan.

Kuva 3: Kohahduksen tilasiirtymät

6 Järjestelmävaatimukset

Järjestelmävaatimukset ovat muotoa

Prioriteetti :

- 1 Toteutetaan varmasti
- 2 Toteutetaan mahdollisesti
- 3 Toteutetaan lopuksi jos aikaa on
- 4 Ei toteuteta

Kuvaus : Järjestelmävaatimuksen tarkempi kuvaus

6.1 Toiminnalliset vaatimukset

6.1.1 Kirjautuminen ja tunnuksen luominen

V1. Opettajan tunnuksen luominen

Prioriteetti : 4

Kuvaus : Asiakkaan kanssa on sovittu että opettajat lisätään järjestelmään erillisillä SQL-lauseilla. Toimintoa ei siis toteuteta tämän projektin puitteissa.

V2. Opettajan kirjautuminen järjestelmään

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettaja voi kirjautua järjestelmään.

V3. Opettajan oppilaiden poistamis-toiminto

Prioriteetti : 3

Kuvaus : Opettaja voi poistaa opiskelijoiden tunnuksia järjestelmästä

V4. Opiskelijan tunnuksen luominen

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opiskelija voi luoda tunnuksen järjestelmään. Opiskelija antaa tunnuksen luomisen yhteydessä nimensä, käyttäjätunnuksen, salasanan, opiskelijatyypin, sähköpostiosoitteensa ja opiskelijanumeronsa/henkilötunnuksensa. Opiskelijatyypillä tarkoitetaan tässä sitä minkälainen suhde opiskelijalla on järjestelmään, esimerkiksi itseopiskelija tai vuoden 2006 syksyn opiskelija.

V5. Opiskelijan kirjautuminen järjestelmään

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opiskelija voi kirjautua järjestelmään luomallaan tunnuksella.

V6. Opiskelijan tietojen muokkaaminen

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opiskelija voi muokata koko nimeään, salasanaansa, opiskelijatyyppiään ja sähköpostiosoitettaan.

V7. Salasanan lähetyk opiskelijalle sähköpostilla

Prioriteetti : 3

Kuvaus : Jos opiskelija on unohtanut salasanaansa, hänen on mahdollista pyytää järjestelmää lähettämään se sähköpostilla. Opiskelija antaa sähköpostiosoitteensa ja järjestelmä tarkastaa löytyykö sitä tietokannasta, ja jos löytyy järjestelmä lähettää kyseiseen osoitteeseen opiskelijan salasanan.

V8. Opettajan salasanan vaihtaminen

Prioriteetti : 3

Kuvaus : Opettaja voi vaihtaa salasanaansa.

6.1.2 Tehtävätyypit

V9. Ohjelmointitehtävä

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Ohjelmointitehtävässä opiskelija kirjoittaa TTK-91 -kielisen koodin, jonka pitäisi ratkaista annettu tehtävä.

V10. Täydennystehtävä

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Täydennystehtävässä on annettu valmiiksi osa vastauksesta, mutta se sisältää puuttuvan kohdan, johon opiskelijan tulee kirjoittaa oma vastauksensa. Tämä puuttuva kohta voi edeltää tehtävän annettua osuutta, olla sen keskellä tai sen jälkeen.

V11. Dynaaminen tehtävä

Prioriteetti : 4

Kuvaus : Dynaaminen tehtävä on tehtävä, jonka sisältö määräytyy vasta kun tehtävä avataan. Tätä tehtävätyyppiä ei toteuteta projektissa, mutta mahdollisuuksien mukaan huomioidaan, että sen myöhempi lisääminen olisi helppoa esimerkiksi uuden ohjelmistotuotantoryhmän toimesta.

6.1.3 Uuden tehtävän luonti

V12. Uuden tehtävän lisäys

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettaja lisää uuden tehtävän ja määrittelee sille tarkistuskriteerit, sekä palautteet, jotka opiskelija saa eri tilanteissa. Lisäksi tehtävälle pitää määritellä aihepiiri. Tehtävän määrittelyn pitää mahtua yhdelle sivulle. Määrittelyn ei tarvitse mahtua ruutuun kerralla, eli määrittelysivua voi joutua skrollaamaan, mutta tehtävän määrittely ei saa sisältää sivusiirtymiä.

V13. Uuden tehtävän luonti vanhan tehtävän pohjalta

Prioriteetti : 3

Kuvaus : Opettaja voi luoda uuden tehtävän, siten että uuden tehtävän alkuarvot ovat asetettu vanhan tehtävän mukaisesti.

6.1.4 Tehtävän määrittely

V14. Kriteerien määrittely tehtävälle

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettaja saa valita montako kriteeriä määrittelee uudelle tehtävälle, ja mitä nämä kriteerit ovat.

V15. Palautteen määrittely tehtävälle

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettaja voi määritellä tehtävälle eri tilanteissa annettavan palautteen. Palautekentissä on valmiina oletuspalaute, jota opettaja voi käyttää jos ei halua määritellä tarkempaa palautetta.

V16. Tehtävän aihepiiri

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettajan pitää määritellä tehtävälle aihepiirin johon tehtävä kuuluu. Esi-merkki: Tehtävällä on aihepiiri Aliohjelmatehtävät.

V17. Tarkistusmallin valinta

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettaja valitsee tarkistetaanko tehtävä annettujen arvojen perusteella vai malliratkaisun perusteella. Oletuksena on annettujen arvojen perusteella. Jos opettaja valitsee malliratkaisun, web-sivulle ilmestyy kohta johon malliratkaisun voi kirjoittaa.

V18. Opettajan tehtävälistaus**Prioriteetti** : 1**Kuvaus** : Opettajan tehtävälistauksessa esitetään tehtävien nimi, tyyppi, aihepiiri ja kieli.**V19. Opiskelijan tehtävälistaus****Prioriteetti** : 1**Kuvaus** : Opiskelijan tehtävälistauksessa esitetään tehtävien nimi, tyyppi, aihepiiri ja yrityskerrat, sekä tieto siitä onko hyväksytty, kesken tai ei vielä kertaakaan yritetty.**V20. Vanhan tehtävän muokkaus****Prioriteetti** : 1**Kuvaus** : Opettaja voi muokata vanhaa tehtävää. Kaikki tehtävät ovat kaikkien opettajien muokattavissa.**V21. Tehtävän poisto****Prioriteetti** : 1**Kuvaus** : Opettaja voi poistaa tehtäviä. Nämä tehtävät voivat olla opettajan itsensä tekemiä, tai jonkun toisen opettajan tekemiä.**6.1.5 Raportit****V22. Raportti opiskelijan suorituksista****Prioriteetti** : 1**Kuvaus** : Opettaja voi tulostaa raportin opiskelijan suorituksista.**V23. Raportti kurssikohtaisista suorituksista****Prioriteetti** : 1**Kuvaus** : Opettaja voi tulostaa raportin tietyllä kurssilla olevien opiskelijoiden suorituksista.**V24. Raportti opiskelijalle hänen suorittamistaan tehtävistä****Prioriteetti** : 4**Kuvaus** : Tällaista raporttia ei tehdä, vaan opiskelija voi printata vastaavat tiedot tehtävälistauksesta

6.1.6 Tehtävään vastaaminen

V25. Tehtävän valitseminen

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opiskelija selaa tarjolla olevia tehtäviä ja valitsee haluamansa. Tehtävät on luokiteltu aihepiirien mukaan. Tässä listassa erotellaan opiskelijan jo ratkaisemat tehtävät.

V26. Tehtävään vastaaminen

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opiskelija kirjoittaa valmiiksi ratkaisunsa tehtävään ja painaa "suorita-nappia". Järjestelmä antaa palautetta ratkaisun toimivuudesta, ja tallentaa vastauksen.

V27. Käännöksen palaute Titokoneesta

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Jos käännös onnistuu, Titokone ei anna erillistä palautetta. Jos käännös epäonnistuu annetaan ensimmäinen käännöksessä löytynyt virheilmoitus. Mahdollisiin seuraaviin virheisiin ei reagoi.

V28. Suoritusstatistiikka

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Käyttäjälle näytetään tilastotietoja ohjelman suorituksesta. Tässä tilastossa on suoritettujen käskyjen määrä, muistiviitteiden määrä, dataviitteiden määrä ja koodin koko.

V29. Opiskelijan tehtävätilanteen yhteenveto

Prioriteetti : 2

Kuvaus : Opiskelijan hyväksytysti ratkaistujen ja keskeneräisten tehtävien lukumäärät esitetään opiskelijan käyttöliittymän alareunassa.

6.2 Kriteerien järjestelmävaatimukset

V30. Tehtävien tarkastuskriteerit

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Kriteerit määrittelevät miten vastauksien oikeellisuus tarkastetaan. Kriteerien mukaisesti päätetään onko vastaus hyväksyttävä, ja valitaan minkälainen palaute opiskelijalle annetaan. Kutakin kriteerityyppiä voi olla useita, ja niille voi jokaiselle antaa omat palautteensa. Esimerkki: Rekisterin R2 arvo ei ollut 4 tai rekisterin R3 arvo ei ollut 1.

6.2.1 Hyväksymiskriteerit

V31. Hyväksymiskriteerit

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Hyväksymiskriteerit määrittelevät millä ehdoin tehtävän ratkaisu hyväksytään tai hylätään.

V32. Opiskelijan ohjelman maksimikoko (32:n bitin sanoina)

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Vastauskoodille voidaan määritellä maksimikoko, jota pidempi vastaus ei saa olla.

V33. Stop-kriteeri

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Ohjelmalle määritellään stop-kriteeri, eli suoritettujen käskyjen ehdoton maksimimäärä. Jos tämä määrä ylitetään, ohjelman suoritus lopetetaan ja näin estetään ikuiseen silmukkaan joutuminen. Stop-kriteerinä on oletusarvona suuri luku, joten opettajan stop-kriteerin määrittelemisen unohtumisenkaan ei voi johtaa ikuiseen silmukkaan.

V34. Rekisterin arvo

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Kriteerinä voidaan käyttää valittujen rekistereiden arvoja ohjelman suorituksen päätyttyä. Esim. Onko rekisterin R3 arvo ohjelman suorituksen päätyttyä 4?

V35. Suoritettujen muistiviittausten lukumäärä

Prioriteetti : 2

Kuvaus : Kriteerinä voidaan käyttää suoritettujen muistiviittausten lukumäärä. Muistiviittausten tarkoitetaan koodi- ja dataviitteiden summaa.

V36. Suoritettujen dataviittausten määrä

Prioriteetti : 3

Kuvaus : Kriteerinä voidaan käyttää suoritettujen dataviittausten määrää.

V37. Suoritettujen käskyjen lukumäärä

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Kriteerinä voi käyttää suoritettujen käskyjen lukumäärää.

V38. Data-alueen koko

Prioriteetti : 2

Kuvaus : Data-alue tarkoittaa globaalisti määriteltyjä tietorakenteita, ja kriteerillä voidaan rajoittaa sen kokoa.

V39. Pinon koko

Prioriteetti : 2

Kuvaus : Kriteerinä voidaan käyttää pinon maksimikokoa

V40. Joidenkin tiettyjen muuttujien (esim. X) arvot

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Kriteerinä voi olla joidenkin tiettyjen muuttujien arvo ohjelman suorituksen jälkeen. Muuttujien nimissä ei huomioida isoja ja pieniä kirjaimia. Esimerkki: Käsitellään samalla tavalla muuttujia x ja X.

V41. Tulostettujen lukujen arvo

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Kriteereinä voidaan käyttää sitä mitä opiskelijan ohjelma on tulostanut Titokoneen näytölle (CRT), esimerkiksi luku 4.

V42. Pakolliset käskyt

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Ohjelmalle voidaan määritellä pakollisia käskyjä, joiden käyttöä vaaditaan hyväksytyyn suoritukseen.

V43. Kielletyt käskyt

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Ohjelmalle voidaan määritellä käskyjä joita ei saa käyttää. Näiden käskyjen käyttö johtaa vastauksen hylkäämiseen. Esimerkki: MUL.

V44. Tiedostoon tulostettujen lukujen arvot

Prioriteetti : 4

Kuvaus : Ei toteuteta

6.2.2 Laadulliset kriteerit

V45. Laadulliset kriteerit

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Laadullisten kriteerien perusteella voidaan antaa negatiivista tai positiivista palautetta, mutta ne eivät vaikuta tehtävän hyväksymiseen. Jos laadullinen kriteeri täyttyy, annetaan sille määritelty positiivinen palaute.

V46. Opiskelijan ohjelman ihannekoko (32:n bitin sanoina)

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Ohjelmakoodille voidaan määritellä ihannekoko. Jos opiskelijan ohjelma on kooltaan pienempi tai yhtä suuri kuin ihannekoko, annetaan opiskelijalle kiitokset lyhyestä ratkaisusta.

V47. Data-alueen ihannekoko

Prioriteetti : 2

Kuvaus : Data-alue tarkoittaa globaalisti määriteltyjä tietorakenteita, ja data-alueen kokoa voidaan käyttää laadullisena kriteerinä.

V48. Pinon ihannekoko

Prioriteetti : 2

Kuvaus : Pinon ihannemaksimikokoa voidaan käyttää laadullisena kriteerinä.

V49. Suoritettujen käskyjen ihannelukumäärää

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Suoritettujen käskyjen lukumäärää voidaan käyttää laadullisena kriteerinä.

V50. Suoritettujen muistiviitteiden ihannelukumäärä

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Suoritettujen muistiviitteiden määrää voidaan käyttää laadullisena kriteerinä.

6.2.3 Kriteerien käyttäminen

V51. Kriteerin ja vastauksen vertailu

Prioriteetti : 2

Kuvaus : Opiskelijan vastausta voidaan vertailla kriteeriin nähden operaatioilla =, !=, <, >, <= ja >=. Joidenkin kriteerien kohdalla on käytettävissä ainoastaan operaatio <=. Opettaja määrittelee vertailuoperaatiot tehtävää luodessaan.

V52. Kriteerien yhdistäminen tehtävän oikeellisuuden määrittämisessä

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Kriteerit yhdistetään aina AND-tyyppisesti, eli kaikkien hyväksymiskriteerien pitää täytyä, jotta vastaus hyväksytään.

6.2.4 Muita järjestelmävaatimuksia

V53. Tehtävien aihepiirien luokittelu

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Tehtävät voi luokitella pieniksi kokonaisuuksi. Esimerkki: Opettaja määrittelee aihepiiriin "alkeistehtävät", joka sisältää helppoja tehtäviä.

V54. Tehtäväaihepiirin lisäys

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettaja voi lisätä uuden tehtäväaihepiiriin.

V55. Aihepiirin muokkaus

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettaja voi muokata aihepiirien nimiä.

V56. Aihepiirin poisto

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettaja voi poistaa aihepiiriin. Aihepiiriä ei voi poistaa jos on määriteltä tehtäviä, jotka kuuluvat aihepiiriin. Tällöin annetaan kehoitus poistaa kyseiset tehtävät ensin, tai siirtää kuuluvaksi toiseen aihepiiriin.

V57. Opiskelijan käyttöliittymän kieli

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opiskelijan käyttöliittymä on sekä suomeksi että englanniksi. Ensimmäisessä iteraatiossa käyttöliittymä toteutetaan englanniksi.

V58. Opettajan käyttöliittymä englanniksi

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Opettajan käyttöliittymä tehdään englannin kielellä

V59. Opettajan käyttöliittymä suomeksi

Prioriteetti : 3

Kuvaus : Opettajan käyttöliittymä tehdään jos ehditään myös suomenkielisenä

6.3 Titokoneen mahdollinen muokkaus

V60. Symbolitaulu Titokoneesta

Prioriteetti : 1

Kuvaus : Titokoneen muokkaus siten että symbolitaulu saadaan tulostettua

V61. Makefile Titokoneelle

Prioriteetti : 2

Kuvaus : Luodaan Titokoneelle makefile. Makefile kääntää Titokoneen, luo Titokoneesta jar- ja zip-muotoiset levityspaketit sekä luo javadocin.

V62. Titokoneen päivitysohje

Prioriteetti : 3

Kuvaus : Päivitetään olemassaolevaa Titokoneen-päivitysohjetta.

6.4 Ei-toiminnalliset järjestelmävaatimukset

V63. Kuormitus

Kuvaus : Se kuinka monta käyttäjää järjestelmä pystyy käsittelemään kerralla, ja montako käyttäjää vuositason periytyy eAssarista ja Titokoneesta. Tarkat tiedot asiasta eivät ole tämän projektin ulottuvissa.

V64. Opettajan käyttöliittymän selkeys

Kuvaus : Käyttöliittymän tulee olla mahdollisimman selkeä ja helppokäyttöinen.

V65. Opiskelijan käyttöliittymän selkeys

Kuvaus : Käyttöliittymän tulee olla mahdollisimman selkeä ja helppokäyttöinen. Hyvä käyttöliittymä on sellainen joka on niin havainnollinen, että sen käyttöohjeisiin tarvitsee tutustua tuskin ollenkaan. Opiskelijan käyttöliittymästä tehdään sellainen, että sen käyttäminen ei vaadi ollenkaan erillistä käyttöohjetta.

V66. Tehtävän pisteytys

Kuvaus : Tehtävästä voi saada pisteitä joko 0 tai 100. 0 tarkoittaa että tehtävä ei ole onnistunut ja 100 että tehtävä on ratkaistu.

V67. Selkeä käyttöohje opettajalle

Kuvaus : Käyttöohjeen tulee olla kattava ja selkeä.

V68. Käyttöohje opiskelijalle

Kuvaus : Opiskelijalle ei luoda erillistä käyttöohjetta, mutta luodaan lyhyt WWW-sivu, jossa kerrotaan kuinka järjestelmää käytetään. Tälle sivulle luodaan linkki järjestelmään.

V69. Opettaja vastaa kriteerien mielekkyydestä

Kuvaus : Opettaja on vastuussa siitä, että tehtävänanto ja kriteerit vastaavat toisiinsa ja ovat muutenkin järkeviä. Järjestelmä ei tee tarkistuksia tehtävien mielekkyydestä.

6.5 Toimintaympäristövaatimukset

V70. eAssari-yhteensopivuus

Kuvaus : Järjestelmän tulee toimia yhteistyössä eAssari-kehiksen tietokannan kanssa

V71. Titokone-yhteensopivuus

Kuvaus : Järjestelmän tulee toimia yhteistyössä Titokoneen kanssa

V72. Sijainti

Kuvaus : Järjestelmä sijaitsee Helsingin Yliopiston palvelimella, ja se toimii Tomcat-alustalla.

V73. Tuetut selaimet

Kuvaus : Kohahduksen taataan toimivan uudemmilla Firefox (1.5.x) ja Internet Explorer (6 ja 7) -selaimilla ja järjestelmän käyttö ei vaadi erillisten laajennustan asentamista. Hyvin todennäköisesti järjestelmä toimii myös ko. selainten vanhemmilla versioilla ja muilla selaimilla, mutta ainoastaan uusimmat Firefox ja Internet Explorer taataan toimivaksi.

V74. JavaScript

Kuvaus : Järjestelmä vaatii JavaScriptiä toimiakseen. Jos JavaScript-tuki on selaimesta pois päältä, tästä huomautetaan kirjautumissivulle tultaessa. Itse kirjautuminen ei onnistu ilman JavaScriptiä, vaan kirjautumisyrittäyksestä ilman JavaScriptiä annetaan kehoitus laittaa JavaScript päälle.

V75. Evästeet

Kuvaus : Järjestelmä käyttää evästeitä (cookie) hyväkseen. Jos evästeet ovat pois käytöstä, tästä huomautetaan kirjautumissivulla. Järjestelmää on kuitenkin mahdollista käyttää siten että evästeet ovat poissa päältä.

6.6 Käyttäytyminen virhetilanteissa

Järjestelmän käyttö vaatii sisäänkirjautumista. Sekä opettajan että opiskelijan on kirjaututtava sisään järjestelmään pystyäkseen käyttämään sitä.

Mahdolliset virhetilanteet ja niihin reagoiminen:

E1. Väärä tunnus kirjautumisen yhteydessä

Annetaan virheilmoitus "Väärä tunnus tai salasana, yritä uudestaan"

E2. Väärä salasana kirjautumisen yhteydessä

Annetaan virheilmoitus "Väärä tunnus tai salasana, yritä uudestaan"

E3. Väärän tyyppinen syöte tehtävän luonnissa

Jos opettaja antaa vääräntyyppisen syötteen tehtävän luonnissa, tästä annetaan virheilmoitus. Esimerkki: Opettaja yrittää antaa rekisterille R1 arvon "k".

E4. Väärän tyyppinen syöte opiskelijan vastauksessa

Jos opiskelija antaa vääräntyyppisen syötteen kenttään, tästä annetaan virheilmoitus. Esimerkki: opiskelija kirjoittaa syöte-kenttään kirjaimia, vaikka kyseinen kenttä saa sisältää vain kokonaislukuja (kaikkien Titokoneen syötteiden tulee olla kokonaislukuja).

E5. Verkkoyhteys ei toimi

Annetaan virheilmoitus "Verkkoyhteys ei toimi"

E6. Tietokantavirhe

Jos tietokantayhteys pätkii annetaan virheilmoitus "Ongelma tietokantayhteydessä".